

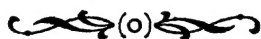

శ్రీమధుసూదనాయనమః. 13

అంబరీషోపాఖ్యానము.

- 1 శ్రీధవుడగుమాధవు నెల్లప్పుడుఁచి త్రమందునునిచి
గణనృపన త్రమువినుతించి
పలుకుల వెలదిని పొద్దింది
గారిసమేతుండగు శంకరుపదఁకమలముఁజకునొరగి
కవిన త్రములు హృదయమెరిగి

2

అంబరీషోపాఖ్యానము.

2 చక్షివేడిపిల్లలు మహర్షవమికివిఃశెప్పకొనెడియట్లు

వినుజను లహహాయనునట్లు

నవరసములు నొలికెడియట్లు

భక్తిమీరగా రచియించెదహరిఃభక్తునిచరితంబు

భవభయసంకటభంగంబు

3 ఇనవంశంబున నాభాగుండనుఃజననాధునిసుతుడు

మునివరుపూజనమాన్వితుడు

సుగుణంబులకునాలయుండు

అంబుజనాభునికిని భక్తుండౌఃఅంబరీషుడిలను

సురదొరనుంబలె మెలగుచును

4 సప్తద్వీపాశ్రాంతంబగు భూఃచక్రముపాలించు

ప్రజలనుబిడ్డలవలెగాంచు

ద్విజులనుజూచిదండముంచు

ధర్మముదప్పక నాల్గుపాదములుఃధరణినియారీతి

నేలుచునుండెను బహుఖ్యాతి

- 6 చిత్తము శ్రీహరియందుజేర్చి వాశిష్టుడు మొదలైన
రుషులతో గూడిగణ్యమైన
జేసిన నభుహరంబులైన
నశ్వమేధములు జేసెనెక్కు సారస్వతితటమందు
గృంకినకలుషహరమునందు
- 6 మంటిగడ్డ బంగారమురెండు సమంబుగమదినెంచీ
అఖలముహరియందుననుంచీ
తనమదిహరినేవినుశించీ
ఘటదగునృపసత్తముడు రాజయుగియనగపలుగుచుండె
నుర లేపాగడగ దివినుండి
- 7 హరియనియేనాహ్రాణించును శ్రీహరియేయనితాకు
దినుటకుహరియేయనివల్కు
ప్రజలతో హరియేయనుమీకు
హరియుదవృషేరొక్కటిలేదనిఅంబరీషుడనున్న
ఎంచునుహరినేమనమునను

4 అంబరీషోపాఖ్యానము.

8 అతనిసుగుణముల లెక్కవెట్టనలఁచతురాననుక్తై న
కాకోదరపతికినినై న
గీష్పతిబృహస్పతికినినై న
వలనుపడవ్రయ నెఱిగితియాతడుఁ వసుధనుపాలింప
తెలగెనుజగతిసంతసింప

9 ఊరీతిగ పాలింపగమా నెనుఁచుచ్చవసుధయందు
గజరథసముదాయములందు
వాజులమొత్తంబులయందు
పుత్రమిత్రసత్వేత్తులయందునుఁభోగంబులయందు
ధనమణినంచయంబులందు

10 సంసారాంబుధితగులంబునుతాఁచయ్యనవిడదీశి
బహువిధ సంపదలనురోశి
హరియందలరుభక్తిజేసి
సౌక్యేయగుచునుధ్యానముహరియనినొప్పగజేయఁచును
నుండగ శ్రీహరిమనమునను

- 11 నాభక్తుండౌగా శభాషుయనిఁనాత్మలోనదలచి
సుజనసురక్షణమనియెంచి
రిపుజన వక్రింబనిమించి
• తనుదాల్చెడిచుట్టుకై దువును నాఁతనిరక్షణకిచ్చె
దివిజజనంబునిచ్చుమెచ్చె
- 12 అంతటభూకాంతుడు సంతకముతోఁనాత్మమహిమితోడ
ద్వాదశివ్రతముసేయుజాడ
దేలిపియు నేటిదరికిగూడ
జేరిమాధవుని గూర్చివ్రతంబునుఁజేయగ మొదలిడిరి
భక్తాగ్రేసరులనుమిఠి
- 13 యీకరణిగ జేసివ్రతాంతంబునఁయాకార్తికమందు
దినములు నొకటిరెండునుందు
మనుచునుమాధవుమనముందు
దలచియునుండిరి సుపవాసంబులుఁగడవ్యగుమహాత్ముల్
శిరివరుదలచుచుండుచరితుల్

- 14 తేకువతో నువవళించి కాళిఁగదీజలములమున్నీ .
 హరినభిషేకించియుపొంగి
 పూవులగంధంబులనింగి
 దేవదుంధుభులు మేల్ భళియనగాఁ దేవునిపూజించీ
 మనముకు సంతోషముకునించీ
- 15 గారవమున నుద్యద్వాదికులకుఁగ్రీరంబులపిండు
 రజితపుగారిజలతోనుండు
 కనకపుష్పంగంబులగండు
 మీరియున్న నర్బుదాలమందలఁమేదినిపతియొసగె
 తదనంతరము యిటులజరిగె
- 16 భక్త్యభోజ్యవోష్యాదికములతోఁబాహ్నితోత్తములకు
 విద్యల కాటవట్టప్రజకు
 మహాతప మునిగణోత్తములకు
 విందులొనర్చియు తృప్తిపరచిగోవిందునిభక్తుండు
 మాధవునలచుచు మరిమెండు

- 17 పారణసేయుట కుద్యోగింపగఁభాసురవర్యుండు
నిగమపదోపన్యాసుండు
అనుపమయోగాభ్యాసుండు
రవిభాసుండా దుర్వాసుండాఁరాజనన్నిధికిని
వచ్చెనునంతసింపమదిని
- 18 తటుకునవచ్చిన మునినత్తము కుచిఁతాననంబమర్చి
తగువిధిపూజలచేపేర్చి
పాదద్వయమునొకటిజేర్చి
తోయబులతోగడగియు సేమముఁతోరముగానడిగి
అన్నముగుడువమనియుగడగి
- 19 నమస్కారములుపెక్కులొనర్చినఁనామునివర్యుండు
సంతసముతో జెలగుచునుండీ
వల్లెయని బాగనుచుండి
కాళిందీజలముల గృగకుటకైఁకడువడిజనెమునియు
మనమున వేరొకవిధమనియు

- 20 అవిధిజలములలోగ్నంకియుబహుఃసావధానమత్తుడై
 అతియగుధ్యానసమాగతుడై
 వ్రతమునుభంగపరుపగలడై
 మునిగిమునిగి రాకతడవుజేసినఁమనుజాధిప బుధుడు
 ఉత్తముడంబరీషన్మపుడు
- 21 కాలముమించును పారణంబునకుఁవీలుదోచదాయె
 మునియును నీరు వెడలడాయె
 తాపసవర్యుండేమాయె
 ననిచింతించియు విద్వజ్జనములఁనాదరమునబిలచీ
 యిట్లనిదీనతవచియించె
- 22 తాఁసోత్తముడు స్నానముజేయగఁతటిని కేగిరాడు
 ద్వాదిశి పారణయునుజూడ
 మించుచునున్నదినాతోడ
 వచియింపుడు నర్హమైనపనినోవిప్రోత్తములారా
 శృత్యులలోనలువకునములారా

23 అనియననాబుధ సముదయమిట్లనెఁ సంబరీషతోడ
నిర్మలధర్మచరితుతోడ
శ్రీహరిభక్తవర్యుతోడ
అతిథిరామిచే ద్వాదశిపారణఁ నాపబాడిగాదు
నీరమునారగింపుసాధు

24 అనివిప్రులుమదిగల సందేహముఁ నరత్పటితోబాప
నృపఋషిమధురిపుమదినిలిపి
పలిలముభక్షణంబునలిపి
అననదురుచూచుచునుండెనుదుఁ ర్వాసునిగమనంబు
కేశవదాసుడుమార్గంబు

25 దుర్వాసుండాయమునానదిలోఁ తొడరిగ్మంకులిడియు
రాజానుజేరి నతిధివిధియు
పూజలునృపవరుచేగనియు
అంబరీషుడొసరించినయట్టియుఁడంతఃపుంశఃకూని
నెరిగియు నాగ్రహముఁబుబూని

- 26 బామముడిమొగముతో నదరెడిమేనితో బాగుగకోపించి
కనులలోనిప్పులుకులగాంచి
ఆకలిచేనృపురెట్టించి
నీదురహంకారునిగంటిరెయని నితరులతోననుచు
నాపనచూపెదయిదెయనుచు
- 27 కుడువగరమ్మనిననుముందరతను గుడిచెనుమూర్ఘుండు
ఎటులా శ్రీహరిధక్తుండు
బహువిధములదుష్కర్మండు
నాదగుశౌర్యముచూపించెదరా నరాధమానీకు
కనలిన నెదురెవ్వరునాకు
- 28 పెటపెటదంతంబులు గీటుచుతన జటమొదటికెబెరికి
కాలుండోయన నృపుమదికి
దోచియు హుంకరించిపైకి
శేలపదంబులు దొక్కుచుజనియెను నిమిషమాత్రలోన
రాజర్షియునుభీతినూన

- 29 యీవిధమంతయు సదయవృద్ధయడౌ యీవిశ్వంభరుడు
నెరిగియుతాపసాధముండు
దాసునికిని జేశెడిదుండ
గమునుచక్కగానవరింపుమయనిఁకరనుదర్శనమును
బంపెనుమునిమదమణివగను
- 30 ప్రళయాంతముగావచ్చెననంగాఁపడెనుల్కములనగా
నురలతిభీతినొందిరనగా
ననలముమిన్నుముట్టెననగా
మంటలుమండుచువచ్చినునీందునిఁతుంటపసులుమాన్చి
యాతని వెంటదగులజొచ్చె
- 31 మానీశ్వరుడును భయాకాంతుడైఁమేరుగుహలొజొరగా
నదియునుమేరుగుహలొజొరగా
భువిలోకొంతతడవుబోగా
గోవును వెనుకొనుకోడెమాదిరిగఁగ్గోణిజొచ్చెనదియు
నృపునకుసంతసింపమదియు

82 మునవర్మండాటకేగినచక్కము వనుకొనిపటకేగు
నిలచిననిలుచును వేవేగ
బోయినబోవునుతోందరగా
వివికబ్రాకేనదివిశ్రాకునుజలమునదిగినదిగుశునదియు
యీవిధిదగిలె వెంటమరియు

83 పశ్రోభంబున పెంటబడెడిహరిఃచక్రంబునుగాంచి
ఎచ్చటికేగినరక్షించు
వారునులేరనియోచించి
పద్మభవుండగు బ్రహ్మాదండకాఃపద్మగ్నండగుచు
జనియిట్లనెదీనుండగుచు

84 కమలోద్భవననుగావుముక్త దువఃగ్రమ్మరించియవగా
అతడిట్లనియెనుభీతిలగ
హరిచక్రంబునుద్రిప్పంగ
శాతరంబుగాదోమానీశ్వరఃనాలకింపుమిది
చెప్పెడుమాటలవియకొన్ని

35 భవుసింద్రాదులుదక్షుండేనునుఁప్రజాపతులుభృగుడు
భూతాధిపతులుసూర్యుండు
మునినేత్యండగుచంద్రుడు
చక్రాధిపతౌ శ్రీహరియాజ్ఞనుఁశిరమునదాల్తుముగా
ధీనినిమరలింపనునేగా

36 ఆననిడచియటదుర్వాసుడుకైఁలాసంబునకొచ్చి
ఉమతోఁగూసినభవుగాంచి
బందనములనుసమర్పించి
వేయంచులకైదువజ్రాలలుయాఁపేదవేద్యుకెనుగా
జెప్పినశంకరుడిటులనెగా

37 వినవయ్యాకెప్పెడనొకఁగూటనుఁపనుదేవలుండు
నారదుడజుడుమహేంద్రుండు
ధర్ముడువనత్కుమారుండు
కసిలుండును నిర్జరులుసిద్ధులునుఁగానముఁగూఁచుచోయి
తరమాతనిచక్రముదోయి

- 38 గాననీవుశ్రీ హరినికటంబుకుఁకడువేగముగాను
 బోయియు పందనములతోను
 వేడియు కరుణనురాగాను
 జేసినయాతడు దీనదయాళుడుఁచక్కఁబునుద్రీప్వ
 గాచియుమాన్పునునీముప్పు
- 39 అనినశంకరునియాశవిడచిమునిఁయల్వైకుంఠముకు
 మోక్షముమూరిమైనపురికి
 ఉత్తమజనముల పెన్నిధికి
 యిందుశిలానిర్మితమైతగు గోవిందుపురికిజనెను
 చేతము భీతిమునుంగగను
- 40 అటుజనిరమతో గూడినమాధవుఁశఱుకున గనిమునియు
 యీయనకేమిజెప్పననియు
 జేరియొనర్చినండమనియె
 నీదగుచుకౌసలజ్వాలలు నామీదవ్రజ్వరిల్లె
 నీవేకావుమనుముతల్లి

- 41 నీమహిమంబిసుమంతగానకను॥ నేనతిమూర్ఖుడనై
మదమున కొవ్వినవాడనునై
తెలియనిమూఢచిత్తమత్తినై
కానకజేసితి తమభక్తున కప॥ కారముమహదేహ
పదములబడితిని నిదెబోవా
- 42 యీవిధిహరిపదములపై నొరిగియు॥ లేవకుండగాను
కరమున నెత్తియు నిట్లెసను
మిక్కిలిసంభ్రమంబుతోను
నాభక్తుడునాదుమేలుగోరును॥ తాపనవర్యుండ
వారికి నేబరమాపుండ
- 43 తనువుమనువువిడచియుచుట్టాలను॥ తానీకమువిడచి
సంపదదశలెల్లనువిడచి
భార్యనుగూడవిసర్జించి
నన్ను నెల్లకాలములజపించుచు॥ నున్నవారి నేను
పిడువను నెట్టివారి నైన

- 44 పంచేంద్రియములు మనములో విస్మర్జించియు బుధవరులు
 ననుసాపింతురుమనసులలో
 స్మరణను జేయుదురికలలో
 మంచివరునిపుణ్యాంగనజనములు మరగినమాదిరిగా
 సాధులహృదయమునాయదిగా
- 45 వాచిత్రము సాధులహృదయంబులపాట్యమాడుచుండు
 మనసులు నన్నేమరిగ్గుండు
 నాయదివారినిమరిగ్గుండు
 గావున వారికి నెగ్గొనరించినకనినామదియందు
 దెలిపెదనింకనువినుచుండు
- 46 నా తేజము సాధులహృదయంబుల నాతత్వమైయుండు
 వారినికలచుజనులకుండు
 చేతోమోదముచెడియుండు
 భీతిగలుగునదెపోవిప్పడ నాభాగునిపుకృండు
 అభయంబొసగునృపవరుండు

- 47 అనిపురుషోత్తముడానశివ్యగాఁ అంబరీషోపాఖ్యానము
దండకుచక్రపుమగ్నుండు
మునివరుడుదిత స్వాంతుండు
నిర్వికానదుర్వాసుడుజనిధరఁ
బట్టియువిడువకుండగాను
- 48 చరణస్పర్శనమునకోడుచుశ్రీఁచక్రిశిష్యుడవుడు
కరుణారససమాన్వితుండు
సాధులలోనసత్తముండు
తనమనమునచక్రమునునుతించెనుఁతగువిధంబుగాను
దేవతల్లెపోగడగాను
- 49 పావకుడవుభానుడవుచంద్రుడవుఁబ్రహ్మంబునునీవ
జలమాకాశపృథ్వివీవ
భూతేంద్రియనికరమునీవ
యజ్ఞంబునుసత్యంబునుఫలలోఁకేశులనగనీవే
సర్వాత్మయుకాలమునీవే

50 భువివీచేబహుక్రతువులఫలమగుఁ జూజియునునీవే

నిత్యముయాదితేజమీవే

శమధర్మంబులనగనీవే

చక్రిచేతబహుమన్ననబడ శైశిఁ చక్రమమునిగావు

మౌక్తికేదచాలునుయికఠోపు

51 నిద్రబోవకలలోనగుపడగనుఁ నిన్నుగాంచివనుజుల్

వేసినకులసతులగుభార్యల్

ఏడువగుండెలుబహుబ్రద్ధల్

గాగనుపెద్దగునిద్దురవోవగఁ గావించెడినీడు

మహిమనువర్ణింపగరాదు

52 అనియ్యావిధముగచక్రిస్తోత్రముఁ నంబరీషుడునిచి

కరద్యయినొసటికిముకుళించి

యిట్లునెహరినిమనమునుంచి

దండంబొనరుతువుణ్యనేతువుకుఁ దైత్యపారణమునకు

విమలంబై నరూపమునకు

- 53 మరియిట్లననేధర్మమునందునఁ మెలగుచుందునేని
ద్విజుడైవంబగునేని
మనసౌయర్థమిత్తునేని
యీవివృతకలవడినకష్టమదిఁయివుడెతొలంగును
మనమతిధైర్యమునందుచుగా
- 54 నేజేశెడికొలుపులచేతనుహరిఁనిఫలశుభంబులచే
మిక్కిలిచేతోమోదముచే
నుండినయిపుడిచక్రముచే
గలిగెడిబాధతొలంగుంగాపుతఁకంజాక్షునికృపను
మునికినికనులపండవుగను
- 55 అనియీవిధమున న్నవమొనరింపగఁయారక్కనగొంగ
నృపుడరెమేల్పళియనిబొంగ
భేషనిదివినిసురలనంగ
మునినేబాధనుమూడతేయకనుఁమురహరుదరికరినే
విభుకీర్తియునిండగనింగీ

- 56 యిటుజనమునిమెలమెల్ల గధఁగి విభుతగదీవించి
 యిట్లనెసంతసంబుమించి
 నాదగుశోకమాలకించి
 కరుణగాచితిమరల్చిచక్రమునుఁకాశ్యపీశమాళి
 వేరొకరుండరునినుబోలి
- 57 శ్రీవణంబున నెవ్వనిదొక నామముఁనవరణగాబడిన
 బాయునునర్వపాపములను
 మిక్కిలినద్యుత్తముడౌను
 అట్టిమాధవునిభక్తుల కెందునుఁనడ్డంబునులేదు
 నేరునుతుల్యమనగరాదు .
- 58 నేజేసినతప్పనుమదినెంచకఁ నెనరుంచితివీవె
 పోయినప్రాణినిల్పితీవె
 వ్రతపరిపూర్తి జేశితీవె
 నీకెల్లవృదుమేలుదలంచెదఁ నేబోయెదరాజా
 గద్దుణరవిభానురతేజా

- 59 అనవిని మొక్కియహర్వతి తేజంఃదానందముతోడ
మునికిని భక్త్యంబులతోడ
గోఘృత శాకంబులతోడ
భుజయింపగ బెట్టిన భూసురుడునుఁ బొందిసంతసమును
భూనృపవద్యునికిట్ల నెను
- 60 గంటినిన్ను నీచరితము వింటినిఁ దింటిని అన్నంబు
త్రావితి కాళింది జలంబు
సర్గపుసుర సముదాయంబు
మర్త్యజనంబులు నిన్నెన్నుదురోఁ మానవాధినాథ
జనెదను ధర్మగుణప్రబోధ
- 61 అనిచీవన జేసియుదుర్వాసుడుఁ వనజోద్భవుపురము
జనియెస్స పేందుడు సంబరము
నొందియుముని బోయెడి కాలం
బునకు వత్సరము నిండి వ్రతము పరిఁ పూర్ణంబగు కలతన
తి నెనోగిరము సంతసమున

- 62 మునిశేసికృత్యమదహించుటకృత్యమనతరమాయమమ
హరికృపతోడయ్యెనటంచు
ఇదిశ్రీహరిమహాత్మ్యమంచు
మోరిదాసులకీవరభోగంబులునరకనమంబనియు
నృపవర్యుడువిరక్తుడయ్యు
63 తనతొనమానంబుగ వెలిగెడితనతనయులరావించి
ధరణీధరముదాల్పుబంచి
తనుకాననముప్రవేశించి
కామవర్జితుండైహరితుల్యుండై మేల్వారిగాంచె
దనకీర్తినిసురలగ్గించా
64 యీకథచదివినవినినవారికినినిలయుడుపులపాటి
హరిభక్తుంజౌపిశుపాటి
నారాయణకవిమదినాటి
బోచెడిశ్రీచెన్నకేశుడెప్పుడుబోచును వారలను
బాపియుభవబంధంబులును

గద్య

ఇది శ్రీభారద్వాజ సగోత్రీపవిత్ర) పిశుపాటాన్వయ ప
యోదధిక్షైరవమిత్ర) శ్రీ ఆర్యాసహాయ చరణకమ
లసేవాదురంధరలక్ష్మయామాత్యపాత్ర) పుష్ప
యార్యచతుర్థపుత్ర) నారాయణకవిప్రసీతం
బైన అంబరీషోపాఖ్యానము ముహూర్తవమి

పద్యములు

సంపూర్ణము .

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

10389

